

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref
11/1343

Dato

29 JUN 2015

**AUSTRI KVITVOLA DA – KVITVOLA/GRÅHØGDA VINDKRAFTVERK I
ENGERDAL KOMMUNE – KLAGESAK**

Innledning

Austri Kvitvola DA (Austri) søkte 23. november 2012 om anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse for å bygge, drive og Kvitvola/Gråhøgda vindkraftverk (Kvitvola vindkraftverk) i Engerdal kommune. Austri søkte samtidig om nettilknytning på vegne av Eidsiva Nett AS (Eidsiva).

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ga den 30. januar 2014 Austri anleggskonsesjon til det overnevnte anlegget. Konsesjonen omfatter inntil 110 MW installert effekt, tilsvarende en årlig produksjon på 350-400 GWh. Planområdet er på om lag 30,5 km². NVE ga samme dag Eidsiva konsesjon til å føre eksisterende 132 kV kraftledning mellom Rendalen og Engerdal innom planlagt transformatorstasjon i vindkraftverket. Det ble samtidig gitt samtykke til ekspropriasjon. Søknaden om forhåndstiltredelse ble stilt i bero.

NVEs vedtak ble påklaget av følgende personer og organisasjoner:

- Luftoperativt inspektorat
- Norsk Ornitologisk Forening
- Forum for natur og friluftsliv Hedmark
- Naturvernforbundet i Hedmark
- Norges Miljøvernforbund

- Volbrenna Hytteforening
- Solheim Hytter og Tomter
- Hytteeiere og grunneiere som naboer til Kvitvola
- Engerdal Østfjell Hytteforening
- La fjellet leve
- Oppsitterne i Grandberget grend
- Tove og Rolf Grave
- Kjell Teien
- Trond Gabrielsen
- Truls Gustavsen
- Swen Nilsson
- Lars Andresen
- Erik Reisersen
- Karin og Sverre Baard Strand
- Inger Åse Kjærnli
- Jan-Erik Gullheim og Lise Kristin Glestad

Følgende offentlige myndigheter har fremmet innsigelser mot tiltaket:

- Hedmark fylkeskommune
- Fylkesmannen i Oppland (settefylkesmann)

Tiltakshaver kommenterte klagen i brev av 13. mai 2014.

NVE fant ikke grunnlag for å oppheve eller endre vedtakene, og saken ble derfor oversendt til Olje- og energidepartementet ved brev av 4. juli 2014.

Departementet gjennomførte møte og klagebefaring i området 16. oktober 2014, sammen med representanter fra klagerne, kommunen og Austri.

Departementet har i ettertid hatt møte med Naturvernforbundet i Hedmark, organisasjonen La fjellet leve, samt Engerdal kommune. Departementet har i tillegg mottatt flere tilleggsopplysninger fra klagerne.

WWF Norge har kommentert klagesaken i eget brev av 6. oktober 2014.

Klager og innsigelser

Klager

Klagerne anfører at NVEs vedtak er ugyldig som følge av saksbehandlingsfeil og brudd med demokratiske prinsipper. Vedtaket er preget av usikkerhet blant annet med hensyn til dyre- og fugleliv og virkninger for hytte- og friluftsliv. Det anføres at hytteliv og turisme er en vesentlig del av næringsgrunnlaget i Engerdal, og flere klager mener at denne næringen vil bli skadelidende av tiltaket. Klagerne er bekymret for støy og ising.

Luftoperativt inspektorat har påklaget vedtaket for så vidt gjelder NVEs vilkår om bruk av hvit eller lys gråfarge på vindturbinene. Dette kan etter det anførte være uforenlig med Forsvarets krav til farging, merking og lyssetting av vindturbiner og med Luftfartstilsynets merkeforskrift.

For en nærmere gjengivelse av klagen viser departementet til NVEs oversendelsesbrev av 4. juli 2014.

Innsigelser

Hedmark fylkeskommune har fremmet innsigelse mot utbyggingen med bakgrunn i tiltakets store negative effekt på landskapsmessige forhold regionalt. Under innsigelsesmøtet mellom fylkeskommunen og NVE opplyste representantene fra fylkeskommunen at det er helheten som er viktig og nevnte virkninger som endring av landskapskarakter, endring av opplevelsesverdier og utsikt fra boliger, hytter og kulturminner. Det ble lagt vekt på at fjellområder som Kvitvola, har en egen landskapsmessig og bruksmessig verdi.

Fylkesmannen i Oppland har fremmet innsigelse mot tiltaket av hensyn til landskap, fugleliv og på grunn av manglende helhetlig og systematisk risiko- og sårbarhetsanalyse. Grunnlaget for innsigelsen er gitt ut fra en tolkning av *Retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraft* fastsatt av Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet i 2007. Fylkesmannen peker på nærheten til, og den visuelle påvirkningen inn i, Sølen landskapsvernområde og vindkraftverkets mulige konflikt med påviste reir av hubro, jaktfalk og kongeørn. Videre mener Fylkesmannen at risiko- og sårbarhetsanalysen må gjelde for både anleggs- og driftsfasen.

Klagegrunnene og innsigelsene er i stor grad overlappende, og departementet behandler derfor anførselene tematisk.

Departementets vurdering

Innledning

Departementet skal i klagebehandlingen vurdere de synspunkter klagerne kommer med. Departementet kan prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd. I departementets vurdering av om konsesjon etter energiloven skal opprettholdes, må fordelene og ulempene ved det omsøkte tiltaket veies opp mot hverandre. Energiloven skal sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, herunder skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.

Landskap og visualisering

Vindkraftverket er ifølge konsekvensutredningen, planlagt i et åpent fjellområde med rolige former. Landskapet er steppelignende med lite vegetasjon, og står i klar kontrast til lavtliggende landskap rundt planområdet. Kvitvola/Gråhøgda er godt synlig fra omkringliggende områder. Planområdet er i konsekvensutredningen gitt middels stor

verdi. Sølen landskapsvernområde er gitt svært stor verdi, mens delområdene Engerdal og Storhøa er gitt middels stor verdi. Andre tilstøtende områder er gitt verdien vanlig forekommende landskap. Konsekvensgraden for landskap er i selve planområdet satt til stor negativ for hovedalternativet. Samlet konsekvensgrad for landskapet i alle de berørte landskapsdelområdene er vurdert til å være middels stor negativ for hovedalternativet.

Flere klageparter har pekt på at Kvitvola vindkraftverk kan ha virkning på verdifulle landskapsområder, særlig for Sølen landskapsvernområde som ligger om lag 5 km nordvest for planområdet, men også i noen grad Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker. Fylkesmannen i Oppland har fremmet innsigelse mot tiltaket på grunn av visuelle virkninger for Sølen landskapsvernområde.

Departementet legger til grunn at landskapsvirkningene for tiltaket vil være store. Vindkraftverket vil medføre et stort fysisk inngrep i et sårbart landskap med særpreget geologi og vegetasjonsdekke. Kvitvola har en spesiell geologi bestående av en lys, kvartsrik sparagmitt (sandstein) som gir grunnlag for krevende karplanter og moser på grunn av tilsig fra kalkrike bergarter. Den spesielle geologiske forekomsten har gitt opphav til begrepet *Kvitvoladekket*. Inngrep i dette området vil trolig være mindre reversibelt med hensyn til blant annet revegetering, på grunn av den skrinne høyfjellsvegetasjonen. Planområdet er et åpent fjellområde og høyeste punkt er på over 1100 m.o.h. Fra planområdet vil alle turbiner være synlige, og fra enkelte områder vil alle være synlige samtidig. Turbinene vil være av en størrelse som klart bryter med landskapets skala.

Departementet bygger på at tiltaket vil påvirke lokale og delvis regionale landskapsverdier. Tiltaket vil endre landskapets karakter i et relativt stort område. Planområdet fremstår som uberørt og det er i tillegg god utsikt til planområdet fra mange viktige steder i influensområder.

Departementet påpeker at Hedmark fylkeskommune har fremmet innsigelse mot vindkraftverket på grunnlag av landskapsvirkninger. Fylkeskommunen har begrunnet innsigelsen med at tiltaket vil medføre visuelle virkninger for flere friluftslivs- og hytteområder. Hedmark fylkeskommune vedtok desember 2013 *regionale føringer for behandling av vindkraftsaker i Hedmark*, og dette dokumentet inngår i departementets klagebehandling av vindkraftsakene i Hedmark. Av føringene fremgår at vindkraftutbygginger ikke bør skje i områder som har direkte influens på fjellmassivet i Sør-Norge, verdifulle landskapsområder og viktige friluftsområder.

Etter departementets vurdering vil Kvitvola vindkraftverk medføre store negative virkninger for det åpne og særegne landskapet i regionen og den spesielle geologiske forekomsten *kvitvoladekket*, noe som tillegges vekt i departementets samlede vurdering av prosjektet.

Friluftsliv og ferdsel

I følge konsekvensutredningen er planområdet et lett tilgjengelig og lettgått friluftslivsområde som brukes til blant annet toppturer og jakt. Fjellområdene øst for Engerdalen er populære utfartsområder, særlig fra hyttefeltet Engerdal Østfjell. Områdene nord for Kvitvola omfatter flere mindre hytteområder og mange preparerte skiløyper og merkede stier. Nordvest for Kvitvola ligger Sølenfjellene, samt et viktig friluftslivsområde. Konsekvensgraden for delområdet Kvitvola og Storhøa, er satt til middels negativ. For områdene øst for Engerdalen er konsekvensgraden satt til middels/stor negativ, for områdene nord for Kvitvola er den satt til middels negativ og for områdene nordvest for Kvitvola er den satt til middels/liten negativ. Departementet konstaterer at enkelte høringsinstanser anser konfliktnivået som svært høyt.

Kvitvola er tilgjengelig med vei og er et lett tilgjengelig friluftsområde også for brukere med begrenset bevegelighet, slik som eldre og barnefamilier. Det oppgis at området brukes relativt ofte. Med unntak av veien fremstår planområdet som uberørt. Vindkraftverket vil medføre negative visuelle virkninger, og vindturbinene vil etter departementets vurdering dominere friluftslivsopplevelsen i planområdet. Det vil i perioder også kunne være støy fra turbinene, og som vil gi en vesentlig negativ virkning for friluftslivet.

Departementet konstaterer at det er et meget stort antall fritidsboliger innenfor en kort radius fra planområdet, samt at kommunedelplanen for fritidsbebyggelse i Engerdal åpner for bygging av inntil 800 nye hytter i eller i nærheten av, Engerdal Østfjell, noe som tilsier et høyt tilfang av potensielle brukere av området. Etter departementets vurdering må det tillegges betydelig vekt at Kvitvola vindkraftverk vil medføre negative virkninger for det lokale tradisjonelle friluftslivet i planområdet og tilgrensede områder.

Reiselivsnæringen

Flere klageparter mener at vindkraftverket vil medføre langsiktige negative virkninger for Engerdal som reiselivskommune, og at dette igjen vil påvirke andre næringer i kommunen. Flere hytteeiere opplyser at de kjøpte hytte i Engerdal på grunn av flott natur, friluftslivsmuligheter og utsikten mot Kvitvola og Sølen. Det anføres også at det har vært redusert interesse for kjøp av eksisterende hytter og bygging av nye hytter, etter at vindkraftplanene ble lagt frem.

Fritidsbebyggelse er et hovedsatsningsområde i Engerdal kommune. Av kommunedelplanen for fritidsbebyggelse fremgår det at et ytterligere satsingsområde er å legge vekt på en balansert og bærekraftig areal- og naturressursbruk. Karakteristisk for Engerdal er det naturlige preg og friluftslivsmuligheter, som også utgjør en særlig kvalitet for de som søker hytte i Engerdal. Der fremgår av planen at disse kvalitetene ikke må ødelegges gjennom fritidsbebyggelse. Hovedvekten av fritidsbebyggelse er for tiden i Engerdal Østfjell. Her finnes det også en god del utbygd fritidsinfrastruktur. Videre står det at hytteområdene ikke skal spres i naturen, men konsentreres mest mulig i områder hvor den positive effekten er størst og negative konsekvensene blir minst

mulig (for eksempel når det gjelder landskapsbildet, naturverdier, kulturminner, reindrift og friluftsliv). Det skal derfor, ifølge planen, foretrekkes utbygging i tilknytning til tettstedene og eksisterende fritidsbebyggelse. Hovedvekten av fremtidig hyttebygging skal, ifølge planen, være i Engerdal Østfjell og tilstøtende områder. Det åpnes i tillegg for en skånsom utvikling av enkelte seterområder for fritidsbebyggelse.

Det fremgår av konsekvensutredningen at det er om lag 1500 hytter innenfor 20 km fra planområdet. Om lag 1000 av disse ligger i Engerdal, og resten ligger i Rendalen og Trysil. I tillegg er det planer om i underkant av 2000 nye hytter innenfor dette området. Hyttefeltene Engerdal Østfjell og Volbrenna ligger relativt nær planområdet, og med utsikt mot Kvitvola. Kommunedelplanen åpner for bygging av inntil 800 nye hytter i området rundt Engerdal Østfjell og Volbrenna. Kommunen anser Engerdal Østfjell som et av de større satsningsområdene for hytteutbygging i Engerdal.

Departementet har fått presentert en rapport fra rådgivningsfirmaet FVRådgivning med et lokalt samfunnsregnskap ved etablering av vindkraft. Det konkluderes der med at hyttenæringen bidrar til stor lokal verdiskapning på grunn av stor andel lokale leverandører. Det konkluderes videre med at de positive økonomiske virkningene knyttet til vindkraftverket vil være små sammenlignet med verdiskapningen knyttet til hyttenæringen.

På bakgrunn av kommunedelplanen, opplysninger fra klageparter innen fritidsbebyggelse i kommunen og annen innkommet dokumentasjon, konstaterer departementet at reiselivsnæringen er viktig for lokalsamfunnet og et hensyn det må legges vekt på i avveiningen. Departementet mener det er usikkerhet knyttet til det planlagte vindkraftverkets negative virkninger for reiselivsnæringen, men at det må kunne legges til grunn at vindkraftverket i noen grad kan medvirke til en negativ utvikling. Virkningene for denne næringen inngår i departementets avveining av fordeler og ulemper ved tiltaket.

Naturmangfold

Flere klageparter anfører at det er nær eller nært truede dyrearter som jaktfalk, hubro og rovdyr i området.

I følge konsekvensutredningen finnes det mange kjente reirlokalteter for rovfugl innenfor influensområdet for det planlagte vindkraftverket. Blant annet er det registrert hubro som er karakterisert som sterkt truet (EN). I tillegg, men noe lenger unna planområdet, finnes det en kjent hekkelokalitet for jaktfalk, som er vurdert til å være nær truet (NT). Nærområdene (<500 m) til reirlokalitetene til hubro og jaktfalk vurderes i konsekvensutredningen å ha stor verdi, til kongeørn middels/stor verdi, og til fjellvåk middels verdi.

Hubro

Hubrobestanden i Norge antas å være mellom 350 og 600 par, og i Hedmark hekker trolig om lag 20 par. I følge konsekvensutredningen ble det i 2011 registrert et aktivt par ved en hekkelokalitet om lag 2,5 kilometer fra planområdet. Det er også en hekkelokalitet på grensen til den vestlige delen av planområdet, men det er usikkert om denne lokaliteten fortsatt er aktiv. Avstanden til nærmeste turbin er isolert sett så liten at anleggsarbeid og ferdsel kan tenkes å medføre forstyrrelser ved denne hekkelokaliteten. Videre kan planområdet være et viktig jaktområde for ett eller to hubropar. Selv om kollisjonsrisikoen med vindturbiner generelt vurderes som liten, kan forstyrrelser i jaktområde påvirke artens bruk av området.

Jaktfalk

Den norske bestanden av jaktfalk er trolig mellom 300 og 500 par. I 1998 ble det anslått at det hekket mellom 15 og 25 par i Hedmark. Det er ifølge konsekvensutredningen, registrert en hekkelokalitet for jaktfalk omtrent 3 km fra planområdet og falken bruker planområdet som jaktområde. Fylkesmannen i Oppland påpeker at jaktfalk er følsom for forstyrrelser i etableringsfase og ved hekking. Jaktfalken har en flygehøyde som tilsier at arten kan være utsatt for kollisjon med vindturbiner. I tillegg forstyrres jaktfalk av aktivitet i jaktområdet. Etter NVEs vurdering kan vindkraftverket påvirke den lokale – og kanskje den regionale, bestandsutviklingen av jaktfalk og det kan derfor til en viss grad være i strid med forvaltningsmål for arten, jf. nml. § 5.

Departementet har i avveiningen av fordeler og ulemper for Kvitvola vindkraftverk lagt vekt på tiltakets mulige påvirkning på hubro og jaktfalk i området.

Tiltakets økonomi

Flere klageparter stiller spørsmål til forvaltningens vurdering av tiltakets økonomi. Der legges det til grunn at vindkraftverket ligger i et underskuddsområde, og etablering av ny kraftproduksjon her er gunstig. Kraftverket er planlagt tilknyttet til eksisterende regionalnett og er tilpasset kapasiteten på dette. Imidlertid vil relativt lang vei til forbruket føre til moderate nettap lokalt. Videre kan svært lang transportrute gi høye kostnader sammenlignet med andre prosjekter. Departementet finner at prosjektet er blant de bedre vindkraftprosjektene økonomisk sett, og dette inngår i den samlede vurderingen av fordeler og ulemper.

Forsvarets interesser

Luftforsvaret anfører at NVEs vilkår om vindturbinfarge vil være i strid med forsvarets krav til farging, merking og lyssetting og med Luftfartstilsynets merkeforskrift. Videre er forsvaret opptatt av at Kvitvola vindkraftverk planlegges i et lavflygningsområde. Forsvaret må opprettholde nok arealer til at det kan trenes på lavflygning. Lavflygning er også et tema i Raskiftet vindkraftverk i Trysil og Åmot kommuner. Austri har fått konsesjon til å bygge, eie og drive Raskiftet vindkraftverk. Ivaretagelse av Forsvarets interesser inngår i departementets avveining av fordeler og ulemper for Kvitvola vindkraftverk.

Kulturminner

Flere klageparter har i ettersendt utdypende begrunnelse for klage, pekt på hensynet til kulturminner og kulturmiljøer i området. Det er særlig pekt på nærheten til fangstanleggene på Storhøa og Buhøgda, en rekke fangstgraver på nord- og sørsiden av Kvitvola og til de gamle setrene i området. Det anføres også, med henvisning til en rapport av 5. juni 2013 fra Hedmark fylkeskommune, at fangstanleggene er mer omfattende enn tidligere antatt.

Departementet konstaterer at det ikke er registrert automatisk fredede kulturminner i selve planområdet, men i områdene opp imot dette. Fagutredningen peker imidlertid på at det er et stort potensial for funn av kulturminner, særlig fangstanlegg, også i planområdet. Etter utredningen er det gjennomført feltbefaring og laserskanning av planområdet. Disse undersøkelsene har ikke påvist nye kulturminner sentralt i planområdet, men skisserer to mulige nedgravninger sørøst i planområdet. Ifølge rapportene bekrefter dataene vurderingene om at det er stort potensial for funn av automatisk fredete kulturminner i form av fangstanlegg i de lavereliggende områdene rundt planområdet, men at det er vesentlig mindre potensial i de høyereliggende områdene. NVE legger til grunn at det er potensial for funn av kulturminner i de lavereliggende delene av planområdet, men i mindre grad i de høyereliggende, der turbinene vil bli plassert.

Departementet legger som NVE, til grunn at fangstanlegget på Storhøa har stor verdi. Et eventuelt vindkraftverk på Kvitvola vil i liten grad påvirke kulturminner direkte, men det vil endre opplevelsesverdien av kulturminnene i området. Departementet bygger på at det samlede omfanget av fangstanlegg i området tilsier at hele området Storhøa – Kvitvola må sees i sammenheng og har kulturhistoriske kvaliteter også utenfor de konkrete funnplassene.

Samlet vurdering av vindkraft i Hedmark fylke

I Hedmark fylke har departementet, utover Kvitvola vindkraftverk, tre andre vindkraftverk til behandling. Det er Raskiftet vindkraftverk i Trysil og Åmot, Songkjølen/Engerfjellet vindkraftverk i Nord-Odal og Kjølberget vindkraftverk i Våler.

I *Regionale føringer for behandling av vindkraftsaker i Hedmark* fremgår at vindkraftutbygginger ikke bør skje i områder som har direkte influens på fjellmassivet i Sør-Norge, verdifulle landskapsområder og viktige friluftsområder. Det er videre uttrykt i føringene fra fylket at:

"Det er et nasjonalt mål at miljøkvalitetene i landskapet skal sikres og utvikles gjennom økt kunnskap og bevisst planlegging og arealpolitikk.

Landskap skiller seg fra de øvrige miljøtemaene ved et mer overordnet og helhetlig perspektiv, der influensområdet for virkninger er større på grunn av vindturbinenes visuelle rekkevidde. Ofte vil et område som er lite berørt av inngrep oppfattes som mer sårbart for

vindkraftanlegg ut fra landskaphensyn, mens det kan være lettere å innpasse et vindkraftanlegg i områder der dette eller andre former for anlegg eller inngrep allerede er etablert.”

Departementet har vurdert den samlede belastningen av vindkraftverkene på landskapet i Hedmark fylke. Departementet har gitt konsesjon til Raskiftet vindkraftverk. Dersom Kvitvola vindkraftverk ikke gis konsesjon, blir belastningen på landskapsvirkningene i fylket begrenset.

Etter naturmangfoldloven § 10 skal en påvirkning på et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som et økosystem er eller vil bli utsatt for. Når flere utbyggingstiltak i et område samlet kan få vesentlige virkninger, skal tiltakets kumulative karakter sammen med andre gjennomførte og planlagte tiltak i influensområdet vurderes.

Dersom Kvitvola vindkraftverk ikke gis konsesjon, begrenses belastningen på naturmangfoldet i fylket. Spesielt blir belastningen mindre på hubro, jaktfalk, skogsfugl og rovdyr, som befinner seg i områdene. Departementet skal likevel bemerke at avstanden mellom Kvitvola og de andre vindkraftprosjektene i Hedmark medfører at prosjektene berører til dels forskjellige naturmiljøer og økosystemer. Hensynet til samlet belastning på naturmangfold er derfor ikke avgjørende når konsesjonsspørsmålet for Kvitvola skal avgjøres.

Samlet vurdering av Kvitvola vindkraftverk

I vurderingen som skal gjøres etter energiloven § 3-1, jf. § 1-2, må fordelene veies opp mot ulempene tiltaket medfører.

Departementet har foretatt en samlet vurdering av alle de anførte ulempene ved en utbygging av Kvitvola vindkraftverk. Ulempene er vurdert opp mot fordelene ved å få på plass et vindkraftverk med et tilskudd av fornybar energi på inntil 350-400 GWh årlig produksjon fra et økonomisk godt vindkraftprosjekt.

I vurderingen har departementet lagt vekt på de gode vindressursene i området, og at vindkraftanlegget vil bidra positivt til forsyningssikkerheten i Hedmark. Utbyggingen vil medføre en høy utnyttelse av eksisterende elektriske anlegg. Departementet legger vekt på at prosjektet har tilslutning fra Engerdal kommune.

Departementet finner likevel at fordelene ved utbygging av Kvitvola vindkraftverk ikke overstiger de skader og ulemper utbyggingen kan medføre. Det vises til de store ulempene for landskap og friluftsliv, negative virkninger for kulturminner og kulturmiljø og for reiselivsnæringen. Også for naturmangfoldet finner departementet at Kvitvola vil ha negative ulemper, blant annet gjennom inngrep i jakt/hekkeområde for hubro og jaktfalk. Hensynet til Forvarets interesser, særlig med hensyn til arealer for lavflyging, inngår som et element når skader og ulemper skal vurderes.

Departementet peker på at Hedmark fylkeskommune og Fylkesmannen i Oppland (settefylkesmann) er negative til etablering av Kvitvola vindkraftverk.

Etter en helhetsvurdering har departementet kommet til at de samlede skader og ulemper overskrider fordelene med etablering av Kvitvola vindkraftverk. Grunnlaget for å gi konsesjon etter energiloven § 3-1 er dermed ikke tilstede.

Konklusjon

Klagene tas til følge.

NVEs vedtak av 30. januar 2014 om konsesjonen til Kvitvola vindkraftverk omgjøres.

Søknaden om konsesjon og ekspropriasjonstillatelse avslås.

Når et vedtak blir endret til gunst for en part, tilkjennes parten dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partenes og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.

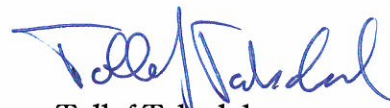
Kravet må settes frem for departementet senest **3 uker** etter at melding om det nye vedtaket er kommet frem til vedkommende, jf. forvaltningsloven § 36.

Departementets avgjørelse kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Med hilsen

Per Håkon Høisveen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Tollef Taksdal
underdirektør

Kopi til:

Norges vassdrags- og energidirektorat
Engerdal kommune
Fylkesmannen i Oppland
Hedmark fylkeskommune

Adresseliste

Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	HAMAR
Naturvernforbundet i Hedmark	Postboks 16	2336	STANGE
Norsk ornitologisk forening	Sandgata 30 B	7012	TRONDHEIM
Tove og Rolf Grave			
Kjell Teien			
Trond Gabrielsen			
Truls Gustavsen			
Swen Nilsson			
Engerdal Østfjell Hytteforening			
Lars Andresen			
Erik Reisersen			
Karin og Sverre Baard Strand			
Oppsitterne i Grandberget grend			
Hytteiere og grunneiere som naboer til Kvitvola			
Inger Åse Kjærnli			
Norges Miljøvernforbund			
Volbrenna Hytteforening			
Solheim Hytter og Tomter			
La fjellet leve			
Jan-Erik Gullheim og Lise Kristin Glestad			
Forum for natur og friluftsliv Hedmark			
Luftforsvaret			